

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2025-03-27
Besvaras senast
2025-04-02 kl. 12.00

Till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:962 Nedskärning av det konfliktförebyggande biståndet

En ny rapport från One Campaign, *Conflict Prevention is 100 Times Less Costly than Crisis Response*, visar att det globala priset för att hantera konflikter under 2023 uppgick till svindlande 19,1 biljoner dollar – lika mycket som hela EU:s samlade bnp. Det motsvarar över 2 300 dollar per person globalt. Dessa kostnader omfattar inte bara direkta militära insatser utan även förlorad tillväxt, förstörd infrastruktur, ökad fattigdom och minskade investeringar. Samtidigt visar rapporten att varje dollar som investeras i konfliktförebyggande insatser – såsom utbildning, hälso- och sjukvård, arbetstillfällen, institutionell kapacitetsuppbyggnad och antikorrupsionsarbete – kan spara upp till 103 dollar i framtida kostnader. Det gör konfliktförebyggande bistånd till ett av världens mest kostnadseffektiva verktyg för fred och säkerhet.

Rapporten beskriver också hur sårbara länder, särskilt de med hög ungdomsarbetslöshet, svaga institutioner och hög skuldbörda, löper ökad risk för väpnade konflikter. Detta är inte en teoretisk risk – flera av de mest krigsdrabbade länderna de senaste decennierna, som Jemen, Sudan och Syrien, delar just dessa drag. Ändå är det i dessa länder som det långsiktiga utvecklingssamarbetet nu monteras ned. Det är ett historiskt misstag.

Samtidigt som världen står inför ökande geopolitiska spänningar, klimatrelaterade säkerhetsrisker och växande flyktingströmmar har Sveriges regering valt att kraftigt minska det långsiktiga biståndet – både som andel av bni och i absoluta tal. Regeringen har dessutom valt att kraftigt reducera kärnstödet till FN-organ som UNDP, UN Women och UNHCR, som är centrala aktörer i konfliktförebyggande arbete. I stället används en växande andel av biståndet till kostnader inom Sveriges gränser.

Regeringens prioriteringar tyder på ett kortsiktigt perspektiv, där biståndet inte längre ses som ett strategiskt verktyg för global stabilitet och säkerhet utan reduceras till ett inrikespolitiskt budgetinstrument. Detta sker trots att även militära ledare och säkerhetsexperter i rapporten understryker att bistånd inte bara är medmänsklighet – det är säkerhetspolitik. Ett samhälle där människor har jobb, utbildning, tillgång till vård och en regering som respekterar deras rättigheter är betydligt mindre sårbart för extremism, krig och tvångsförflyttningar. Det borde ligga i Sveriges tydliga säkerhetspolitiska intresse att investera i just den typen av åtgärder.

Att i detta läge nedmontera det bevisat mest effektiva verktyget för att förebygga våld och instabilitet är inte bara oansvarigt – det är dyrt, destruktivt och farligt. Det är ett svek mot de människor som drabbas hårdast av konflikter men också mot svenska skattebetalare som vill se att deras pengar används effektivt för att skapa fred, säkerhet och utveckling.

En socialdemokratisk biståndspolitik ser långsiktiga investeringar i fungerande samhällen som en del av en bredare utrikes- och säkerhetspolitisk strategi. Det borde vara en självklarhet även för en regering som säger sig värna global stabilitet och Sveriges säkerhet.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande fråga till utrikesminister Maria Malmer Stenergård:

Hur avser ministern, inom ramen för sin tjänsteutövning och i samordning med andra berörda departement, särskilt Försvarsdepartementet, att säkerställa att regeringens prioriteringar inte underminerar det långsiktiga konfliktförebyggande utvecklingssamarbete som enligt internationell forskning är både mest kostnadseffektivt och avgörande för global och svensk säkerhet?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck